

Uw brief van : -
Uw kenmerk : -
Afdeling : ALG/BO/STRAT

Ref. : K. Van den Bijgaart
Tel. : -
E-mail : k.vandenbijgaart@s-hertogenbosch.nl

Zaaknummer : 19143181
Datum : 7 april 2026
Onderwerp : Economische positionering

Bijlage(n) : 1

Geachte raadsleden,

Het verdienvermogen in Nederland staat onder druk, zo liet Peter Wennink onlangs zien in zijn adviesrapport aan het kabinet. En daarmee staat ook de basis onder onze brede welvaart, sociale voorzieningen en de aanpak van grote maatschappelijke opgaven onder druk. Ook lokaal moeten we ons de vraag stellen hoe ons toekomstig verdienvermogen eruitziet en hoe we deze op peil kunnen houden. Eerder heeft de vorige raad ons de [opdracht](#) gegeven om, samen met het Bossche bedrijfsleven en onderwijs, specifiek de synergie tussen 's-Hertogenbosch en de Brainport-regio uit te werken en dit te vertalen naar een duidelijke positionering van onze gemeente ten aanzien van Brainport. In onze [brief](#) van 1 juli 2025 informeerden we u al over de verschillende stappen die we hierop hebben gezet.

Ongeveer gelijktijdig met de brief van 1 juli 2025, is door externe initiatiefnemers een brainstorm georganiseerd tussen betrokken inwoners met zakelijke Brainport-connecties, ondernemers in Den Bosch, VNO-NCW en onderwijspartners. Gericht op een uitwisseling en een verdieping van onze economische positionering, in het bijzonder ten aanzien van de Brainportregio. Als gemeente zijn we hierop aangesloten en hebben we een vervolg gefaciliteerd met een opdracht aan het bureau Strategy Unit. In deze brief schetsen we hoe de Bossche economie zich kan ontwikkelen op een manier waarbij we de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, (semi-)publieke organisaties en overheid kunnen verstevigen en onze economische positionering, complementair aan de Brainport-regio, versterken.

De economie van 's-Hertogenbosch: sterke basis, groeiende druk

De economie van 's-Hertogenbosch is divers, met een sterke vertegenwoordiging van ICT en specialistische zakelijke dienstverlening, juridische en publieke-bestuurlijke functies en een groot divers MKB als basis van onze economie. Ook heeft 's-Hertogenbosch veel toegepast onderwijs, zoals het Koning Willem 1 College, Avans, Yuverta, JADS en HAS. Daardoor is er veel talent beschikbaar op mbo-, hbo- en wo-niveau. Daarnaast zijn er veel publieke en semi-publieke organisaties aanwezig, zoals de Rechtspraak, provincie, gemeente, zorginstellingen en

waterschappen. Dit alles levert veel werk en stabiliteit op. Bovendien heeft Den Bosch een gunstige ligging op een knooppunt van auto-, spoor- en waterwegen.

Ondanks de gunstige ligging en de aanwezigheid van talent en bedrijvigheid, blijft het verdienvermogen in 's-Hertogenbosch achter. De economie van 's-Hertogenbosch groeit nu met ongeveer 1,1% per jaar. Dat is te weinig om de basis van onze brede welvaart en publieke en sociale voorzieningen in de toekomst te betalen. Er zijn drie grote uitdagingen:

Verdienvermogen in relatie tot brede welvaart staat onder druk

Niet iedereen profiteert van economische groei. Zonder versterking van het verdienvermogen wordt het steeds lastiger om te investeren in leefbaarheid, voorzieningen en sociale samenhang.

De dienstensector verandert snel door digitalisering en AI

We staan voor de grootste digitale verandering sinds de opkomst van het internet. Veel werk binnen de dienstensector zal opnieuw moeten worden ingericht om productief en concurrerend te blijven.

Aanwezig talent wordt onvoldoende benut

Er zijn veel hoogopgeleiden, maar de productiviteit blijft achter. ICT en zakelijke diensten creëren werkgelegenheid, maar leveren minder toegevoegde waarde op dan verwacht.

Deze uitdagingen vragen om scherpe keuzes ten aanzien van de profilering en positionering van onze economie. Keuzes die goed aan moeten sluiten op de realiteit om ons heen en op de agenda van andere regio's en het Rijk. Om aantrekkelijk te zijn voor talent, bedrijven en investeringen moeten we duidelijk maken waar we als 's-Hertogenbosch goed in zijn en hoe dat bijdraagt aan het verdienvermogen van de toekomst.

Verantwoorde toepassing van AI en digitale technologie als vliegwiel

Economieën, overheden en publieke diensten draaien steeds meer op de Cloud, AI en digitale systemen. We hebben technologie nodig om productiever te kunnen zijn, zodat onze producten en diensten wereldwijd concurrerend blijven. Niet iedere stad heeft echter de kaarten in handen om deze technologie te ontwikkelen en technologisch superieure producten te produceren. Waar andere regio's primair inzetten op technologieontwikkeling – met de Brainportregio voorop – kan 's-Hertogenbosch zich juist positioneren als de plek waar technologie landt, opschaaft en verantwoord wordt toegepast. Niet de race om de technologie zelf, maar de expertise om digitale technologie en AI te valideren, implementeren en veilig toepasbaar te maken. Hiermee ontstaat een complementair landschap:

Technologische superioriteit – Vooroplopen op het gebied van technologie. Dit vraagt een technologische infrastructuur met universiteiten, hoogtechnologische bedrijven en onderzoeksinstellingen van topniveau. Dit is Brainport.

Verantwoorde toepassing – Zorgen dat technologie veilig, betrouwbaar en goed toepasbaar is. Dit vraagt om een sterke dienstensector van topniveau. Dit is 's-Hertogenbosch.

Met de toenemende aandacht voor veiligheid, betrouwbaarheid en de sleutelrol voor economische groei – onder andere in de Europese AI Act, het adviesrapport van Wennink en de inzet van het

nieuwe kabinet om digitale koploper te worden – groeit de markt voor verantwoorde toepassing van AI. Een markt die zorgt dat technologie landt bij burgers, bedrijven en publieke organisaties. Dit vraagt om vertrouwen, sturing en toepassing. Steden en regio's die niet de kennisbasis en economische structuur hebben om technologische superioriteit te vergaren, kunnen met een focus op verantwoorde toepassing van technologie een andere vorm van economisch competitief voordeel ontwikkelen.

Wat betekent dit voor 's-Hertogenbosch

In een wereld vol onvoorspelbare technologie is vertrouwen belangrijker dan ooit. Bedrijven en publieke organisaties willen technologie die uitlegbaar en veilig is. Vanuit Europa en de AI Act is dit ook een harde eis. Ziekenhuizen, banken, ASML en overheden betalen voor betrouwbare toepassing. Hier ontstaat een nieuwe markt: advies, certificering, juridische toetsing en implementatie van AI en digitale technologie. Nederland heeft genoeg kennis, maar te weinig partijen die helpen toepassen. Hierin kan 's-Hertogenbosch voorzien. Met een sterke vertegenwoordiging van ICT en specialistische zakelijke dienstverlening, juridische en publieke-bestuurlijke organisaties, een groot divers MKB, de verlenging van het JADS en de ontwikkeling van het Innovatiekwartier is er een nieuw moment om door te pakken. Deze samenstelling van kennis, bedrijven en infrastructuur vormen een uitstekende potentie om digitale technologie en verantwoorde AI-toepassingen te laten landen en op te schalen. We zien hierbij de volgende mogelijke specialiseringsthema's:

- Onafhankelijkheid: Europese data op Europese servers om zo onafhankelijk te zijn van Amerikaanse Big Tech bedrijven;
- Betrouwbaarheid: Organisaties willen de voordelen van AI, maar zonder verrassingen en met garanties;
- Transparantie: Uitlegbare en toetsbare systemen met toezichthouders;
- Onderlinge verbondenheid: Gegevens, processen en systemen die elkaar versterken;
- Menselijke regie: Ethiek: de mens beslist en AI ondersteunt.

Om relevant te blijven betekent dit dat de dienstensector in 's-Hertogenbosch zich moet ontwikkelen naar een AI-gedreven dienstensector om concurrerend te blijven. Bedrijven kunnen zich specialiseren en nieuwe diensten ontwikkelen zoals:

- Ondersteuning bij het invoeren van AI in organisaties;
- Testen en beoordelen van algoritmes (governance) op ethische, juridische en maatschappelijk verantwoorde criteria;
- Certificering en controle (audit);
- Juridische begeleiding op het gebied van AI;
- Advies over het delen van data, privacy en digitale veiligheid.

Veel bedrijven in 's-Hertogenbosch doen al vergelijkbaar werk. Ze kunnen, mits het ecosysteem sterk genoeg is, zich relatief makkelijk doorontwikkelen, opschalen en verder specialiseren. We zien in onze gemeente ook al een aantal in het oog springende voorbeelden van bedrijven die werken aan betrouwbare en veilige toepassing van de nieuwste digitale technologieën, zoals bedrijven die toepassingen ontwikkelen voor de zorg en voor de industrie en bedrijven die onafhankelijke Nederlandse clouddiensten leveren aan de topbedrijven van het Nederlands bedrijfsleven. Daarnaast wordt er gewerkt aan diverse programma's (Horizon Europe en Digital Europe) en zijn er Europese en

nationale subsidies beschikbaar voor betrouwbare technologie. In het hele Bossche ecosysteem zijn er kansrijke gebieden voor specialisatie:

Zakelijke dienstverlening

De zakelijke sector is de basis van de Bossche economie. Met nieuwe kennis en verantwoorde AI en digitaliseringstoepassingen kan deze sector een belangrijke leverancier worden voor andere sectoren, zoals de High Tech sector in Brainport en de fintech sector in Amsterdam. We zullen onze eigen dienstensector moeten versterken en ontwikkelen voordat deze ook relevant kan zijn in de industriële ketens en publieke diensten.

Industriële ketens

Den Bosch is onder andere actief op het gebied van food en bouw. Deze sectoren hebben hulp nodig bij verantwoorde digitale toepassing (bijv. governance en ethiek). Den Bosch kan deze expertise leveren. Hiermee draagt de specialistische zakelijke dienstverlening bij aan de bredere ontwikkeling van de lokale economie. Hiermee zorgen we niet alleen voor een sterker verdienvermogen, maar ook een stabiel verdienvermogen vanuit een divers economisch portfolio.

Publieke diensten

Door de aanwezigheid van veel publieke diensten zoals de Rechtspraak, provincie en waterschappen ontstaan er in 's-Hertogenbosch ook grote AI en digitaliseringsvraagstukken. Door samenwerking en verbinding kunnen nieuwe oplossingen ontstaan die ook ergens anders gebruikt kunnen worden. Denk aan snellere rechtspraak, betere schuldhulpverlening of efficiëntere zorg of verantwoordelijk AI-gebruik in het onderwijs.

Om vruchtbare structurele samenwerking vorm te geven, waaruit tastbare resultaten volgen, is het van belang om via open innovatie en proeftuinen samen te werken met bedrijven, publieke en semi-publieke organisaties om te leren en te experimenteren met verantwoorde toepassing van AI en andere digitale technologieën.

Vervolg: volle kracht vooruit!

Als college zien ook wij enorme kansen en omarmen we deze strategie en positionering. Zelfbewust, vertrekkend van waaruit we goed zijn, potentie hebben en eigen ambities. Offensief, omdat we het belang zien van nú inzetten op een toekomstbestendig verdienvermogen en daarmee onze brede welvaart. Constructief en gericht op complementariteit van onze economische kracht en koers met regio's om ons heen en de BV Nederland. En koersvast, omdat deze positionering is ingebed op de lijn uit onze economische visie en een aanscherping biedt op de inzet op de data-economie, het IKDB, de gecontinueerde samenwerking met JADS en focus op sectoren als food en bouw, waarin kansen liggen om met verantwoorde toepassing van AI en digitale technologie tot productiviteitswinst te komen. We zien bovendien duidelijke kansen om de verbinding te maken met de inzet en agenda in onze regio, Brabant, het kabinet en in Europa.

In het 'urgentieprogramma' uit het bijgevoegde rapport wordt benoemd dat het verder brengen van deze positionering vraagt om een duidelijke verankering in gedeeld eigenaarschap van ondernemers, kennisinstellingen en overheid. Economische samenwerking mag niet afhankelijk zijn van incidentele energie of enkel trekkerschap vanuit de gemeente. Een propositie richting Brainport is

's-Hertogenbosch

echt sterk als deze wordt gedragen én verder gebracht vanuit bedrijfsleven, onderwijs en andere partners. Er is een duidelijke regieplek nodig – een economic board – waar de strategie en de concrete uitwerking wordt bewaakt, waar verbinding wordt gelegd met Brainport, maar ook andere regionale en thematische netwerken zoals rond JADS, de Data Board, IKDB en AgriFood Capital. En waar knelpunten tijdig worden gesignaleerd en opgelost. In de economische visie hadden we de mogelijkheid en waarde van zo'n in te richten economic board al opgenomen.

Dit is een belangrijke stap om onze economische strategie, positie en het gesprek met Brainport of andere netwerken effectief te maken. Als college pakken we zo snel mogelijk de handschoen op om dit verder te brengen en in beeld brengen welke stappen er zijn op weg naar de inrichting van een economic board. Zo'n board staat als eerste voor de verdere uitwerking en concretisering van de strategie en positionering. Uiteraard nemen we uw raad goed mee op deze ontwikkeling en brengen we u tijdig en passend in positie.

Tot slot

We zijn ervan overtuigd dat we met een focus op verantwoorde toepassing van AI en digitalisering werken aan een sterke en toekomstbestendige lokale economie. Vanuit onze eigen kracht, complementair en aansluitend op de Brainportregio. De basis is gelegd om samen met bedrijfsleven, onderwijs en andere partners hierop door te gaan. Hiermee beschouwen we de motie "s-Hertogenbosch klaarstomen voor Brainport" als afgehandeld.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

drs. B. van der Ploeg

drs. J.M.L.N. Mikkers

Bijlage(n):

1. Rapport 'Alliantiekracht voor de economie van 's-Hertogenbosch', Strategy Unit